

Příběhy z norských fjordů

Bronislav Svoboda

Bronislav Svoboda

PŘÍBĚHY
Z NORSKÝCH FJORDŮ

VĚNOVÁNÍ

Tuto knihu bych rád věnoval všem lidem, kteří netouží po stereotypní práci, nudném životě plném povinností a nařízení.

PŘEDMLUVA

Rád bych řekl, že při psaní této knihy jsem se trochu zapotil. Původně jsem neměl v plánu její vydání, ale díky kamarádům, rodině a zájemcům je nyní tato kniha sepsána. Kniha je plná historek z dob mého působení v Norsku. Strávil jsem v této překrásné zemi tři krásné sezony v rybářském kempu a kus sezony v norské loděnici. Podařilo se mi tam zažít místy až neuvěřitelné věci. Ať už jde o setkání s norskou královskou rodinou či legendární vesnické párty. Nepíší zde žádné rady na cesty, ale jen čistě své zážitky. Ať už příjemné, nepříjemné, tak i situace, při kterých jsem málem přišel k těžkému úrazu či byl blízko smrti nebo vězení. Je už na každém, jak si to přebere, a zda uvěří, nebo ne. Třeba někoho tato kniha inspiruje a také podnikne podobné dobrodružství. Přeci jen, v dnešní době není problém cestovat, poznávat nové kraje a ještě u toho pracovat.

PRVNÍ CESTA DO NORSKA

Nikdy předtím jsem žádnou knihu nenapsal. Stále jsem však psal nějaké povídky. Takže tuto knihu vezmu jako sbírku povídek z Norska. A protože mi kamarádi říkali, že mé vyprávění je výborné a že bych měl jednou napsat knihu, rozhodl jsem se, že to zkusím. Většina lidí touží po tom, co nemá. Touha funguje jako náš motor proto, abychom dokázali velké věci, ale ne každý to však dokáže. Často si za to mohou lidé sami. Jednak z důvodu, že to předem vzdají, nebo to ani nezkusí, ale často to svedou na jiné. Pak jsou tu ovšem lidé, kteří ani jedno nemají v povaze a jdou do všeho naplno. Troufám si říci, že k takovým lidem patřím i já. Vždy, když jsem se pro něco nadchl, snažil jsem se ze všech sil, aby se mi to povedlo. Ať už se jednalo o fotbal, motorky nebo airsoft. Už od mladých let jsem se toužil podívat do několika zemí. Jako například: Norsko, Island, Skotsko a Mongolsko. Souhrou náhod se mi díky airsoftu podařilo splnit si jeden ze snů. Konkrétně Norsko.

Na jedné airsoft akci jsem narazil na člověka jménem Michal.

„Čau, tak dobrá hra... co ty na to?“

„Zdar, celkem jo, ale zase po víkendu a pak do té blbě školy,“ odpovídám.

„Tak proč si nenajdeš práci?“

„A copak něco umím? Tedy, umím toho hodně, ale v dnešní době na vše musíš mít papír. Pokud nemáš papír, tak neumíš nic.“

Na tuhle odpověď jen souhlasně pokývl a pronesl: „Hele, otec dělá správce kempu v Norsku a hledá člověka. Ideálně řidič, mechanik, uklízečka. Mám mu na tebe dát kontakt?“

„Tak jasný... dej. Jsem automechanik a s tím ostatním taky problém nemám.“ Následně jsme se rozešli na svoje strany a spustil se nový boj.

Původně jsem si myslel, že si jen dělá legraci, a tak mi nepřišlo důležité na to myslet. Avšak navzdory mému očekávání mi po 14 dnech od akce volal postarší pán, který se představil jako Alfred a nabídl mi práci v Norsku.

A začátkem února jsem podepsal smlouvu o šestiměsíčním pracovním pobytu v norském kempu u Valsøyboten. Nyní následovala ta horší část. Říci to rodičům. Nejdříve jsem to tedy řekl nevlastnímu otci a jeho přítelkyni. Ti to vzali nadmíru dobře. Měl jsem jejich plnou podporu. Horší to bylo s vlastní matkou a druhým nevlastním otcem. Tam to bylo jinak. Otec nic neřekl, ale mamka, ta začala zlehka. „No to si asi děláš prdel? Kam že to chceš jet? Ty na to máš peníze? A co škola... no co z tebe bude? Nikam nepojedeš, doděláš školu a hotovo.“

„No já nevím, co tam budu dělat. Víím, že škola mě nebaví a už jí mám dost.“

„Jo tak ty nevíš? No to je pěkný. Vždyť neumíš jazyk, vždyť neumíš nic.“

„No já vím, že neumím, ale ve škole se to nenaučím a tohle je neuvěřitelná šance.“

„Víš co... tu školu prostě doděláš.“ Diskuze již dále nepokračovala a já se sebral a odešel pryč. Rodiče ale nakonec rozhodli, že mi povolí to, co už jsem jim oznámil jako hotovou věc.

Když tedy bylo rozhodnuto, že pojedou, musel jsem sehnat náležitě oblečení, zařídit školu, praxi a další věci.

Školu jsem vyřídil velice rychle. Jednoduše jsem oznámil, že přerušuji studium za účelem zdokonalování jazyka v Norsku.

Praxe byla ještě lehčí. Tam stačilo zavolat a říct, že prostě už nedorazím. V Elektru mi bylo popřáno hodně štěstí a slíbeno, že až se vrátím, bude tam na mě čekat výplata.

Když bylo vše zařízené, přišel čas na hledání vhodného oblečení do chladných oblastí norských fjordů.

Všechny věci jsem měl v úmyslu koupit tak, aby se mohly používat i v mém oblíbeném koníčku – airsoftu.

První na řadě byla bunda. Na základě doporučení kamarádů z jiných týmů, zkoušení a hlavně peněz jsem nakonec zvolil bundu Snugpack Sasquatch. Sice stála 1500 Kč, ale byla testovaná britskými SAS, a tak bylo rozhodnuto.

Boty jsem vybíral trochu déle, ale opět díky kamarádům bylo rozhodnuto, že dám na značku Lowa a model Tibet. Boty to jsou do hor opravdu výborné, ale na ledě jim to trochu klouže. Pak už jen scházelo koupit pláštěnku a běžné drobnosti.

Vše se povedlo a nakonec se to vešlo jen do dvou hokejových tašek a menšího kufru. Rodičům se to znechucení nad odjezdem postupně

začalo měnit v mírný nesouhlas nebo spíše smíření. Cestou do Prahy, kde jsem měl nastoupit na vůz, kterým jsem se měl dostat ke splnění svého snu, se mi to ještě rodiče snažili bez úspěchů rozmluvit.

Nebudu lhát, moje nervozita byla stále větší a silnější. Koneckonců, jel jsem do cizí země, na strašně dlouhou dobu a nevěděl jsem vůbec, co mě čeká.

Když jsem dorazil do Prahy k místu srazu, čekal tam na mne můj budoucí kolega. 180 cm vysoký chlápek se spoustou tetování a rukama jak stehna.

Krátce nato přišel i šéf. Starší, prošedivělý pán se spoustou pochopení pro moji „praštěnou“ matku. Mamka opět začala tak, jak to měla ve zvyku. Rychle a bez obalu. „Dobrý den, vy budete Alfred.“

„Dobrý den, to sedí... a vy paní Vlášková?“

„Ano, a ráda bych věděla, zda mi tam dáte na toho mého kluka pozor, a pak také kde bude spát, co bude dělat, a vy s těmi tetováními... to tak hrozně vypadáte pořád?“

Alfred se jen usmál a s klidem odpovídal: „Paní Vlášková... to máte tak... Váš syn bude spát ve společném baráku, kde bude veškeré zařízení, jídlo a teplo. Dělat bude vlastně vše, co bude potřeba, ať už uklízení, vaření, obsluhu klientů. No a pokud mohu mluvit za toho tetovaného pána, tak to je Jarda a opravdu takhle vypadá běžně. Avšak... je to dobrý kuchař, a tak ho bereme s sebou.“

Mamka se zatvářila, že tomu i věří, ale stejně pokračovala ve vyptávání. „A kdy se hodláte vrátit? A jak dlouho vám bude trvat cesta... joo a ještě bych ráda věděla, zda tam toho blba nenecháte zmrzačit.“

Alfred opět s klidem vysvětloval: „Nebojte, paní Vlášková, syna vám tam pohlídám. Vracet se budeme v půlce září a cesta bude trvat asi 26 hodin i s trajektem... a tam máme kabiny, to jen kdyby vás to zajímalo.“ Mamka byla spokojená a já jsem se mohl věnovat další činnosti.

Krátce nato došlo i na seznámení s budoucí, dočasnou kuchařkou a její dcerou. Kuchařka Jana byla poněkud silnější paní s chováním naprostého křupana. Její dcera Petra byla v podstatě její dokonalá kopie. Jediný, kdo z té rodiny byl v pohodě, byl Petřin syn Dominik. Ten byl totiž ještě moc mladý, aby byl jako zbytek rodiny.

Začalo nakládání tranzitů a osobáku. Vezlo se asi 20 beden s jídlem, pár lodních motorů a samozřejmě věci pro naši potřebu. O pár hodin později, už za tmy, se konečně mohlo vyrazit.

Cesta po Čechách probíhala snadno, protože se jelo jen po dálnicích. Těsně před hranicemi jsme nabrali dva brigádníky – Pana S a Honzu. O obou ještě bude zmínka. Za hranicemi mi bylo svěřeno řízení čelního vozu. Musím říct, že jsem byl opravdu nervózní, protože jsem tranzit v životě neřídil a nákladák už nějaký ten rok taky ne. Přesněji řečeno, od autoškoly.

Německo se podařilo projet ještě za noci a okolo druhé hodiny ranní se dojelo do přístavního města Rostock, kde se muselo počkat pár hodin na trajekt.

Podařilo se mi usnout ani ne na dvě hodiny. Za brzkého studeného rána připlul velký trajekt a netrvalo dlouho a už jsem lenošil v kajutě.

Bohužel kolegové chrápali, a tak jsem se na ty čtyři hodiny, co trvala cesta, vydal prozkoumávat rozlehlé prostory trajektu. Během

čtyř hodin jsem navštívil saunu, příšernou posilovnu a omylem i řídicí kabinu, ze které jsem byl opravdu důrazně vyprovozen. No, prostě smůla, ale opravdu jsem si žádného zákazu nevšiml. Škoda, že nemám žádnou fotku. Okolo 15. hodiny trajekt přistál v Treleborgu a naše kolona vyjela z lodi velice nenápadně okolo celníků. Během cesty přes Švédsko jsem se moc nebavil s ostatními, protože mi vůbec nebylo jasné, co si máme povídat. A jako poslední kapka mi bylo svěřeno řízení našeho „soplíka“ Caddy. Bylo to příšerné auto, na kterém nešly seřídít sedačky, topení, a aby toho nebylo málo, tak v něm seděla drzá Jana, arogantní dcera a její ubrečený potomek. Stačilo tedy pár kilometrů a měl jsem chuť vyskočit z auta. Moje nevyspalost tomu jen přidávala a já se přistihl, jak „hobluji“ krajnici, protože jsem trochu zaspal.

Kuchařka Jana jen našťavaně pronesla: „No ty jsi ale magor, řiď pořádně a nedělej, že jsi unavený! Co to ten Alfred zase přijal za idiota.“ A ticho.

Bohužel ostatním to bylo jedno, a tak jsem řídil až do pozdních hodin. Večer se nám podařilo po chvilkovém bloudění přejet hranice a v Norsku mě vystřídala v řízení Jana a já se přesunul do tranzita na spánek. Naneštěstí se v řízení druhého tranzita také vystřídal řidič a po dvaceti minutách jízdy se stala bouračka. Naše vozidlo se potkalo s velkým kamionem.

Řidič nebyl nikdo jiný než pan S, který, jak se později ukázalo, byl šeroslepý – tedy krom jiných věcí. Modrý tranzit přišel o pravé zadní okno a z pátých dveří zůstala harmonika. No, našťastí se vše podařilo provizorně zadělat a opravit. Zbytek cesty už probíhal v klidu a za

mého neustálého focení. No, myslel jsem, že už se sem nikdy nepodívám.

PRVNÍ DNY V KEMPU

Moje maličkost a čerstvě ulovený Keller

Po příjezdu do kempu zůstávám jako opařený. Kemp byl opravdu pod mé očekávání. Můj pokoj ve mně vzbuzuje pocity, že žiju v krytu. Jedna místnost, jedna postel, malinký stoleček a dvě skříňky. Dochází mi, že odsud po šest měsíců není úniku, proto to musím přežít. Kvůli tomu si hned první den nepodřežu žíly.

S falešným úsměvem a pravou depresí začínám pracovat. Pustím vodu, vypáčím dveře kůlny, kde bylo větší páčidlo, a tímto způsobem odzimovávám další chatky. Jana a Petra nám mezitím připravovaly jídlo a nadávaly na všechny okolo, už jen z principu. „Copak budeme mít k jídlu?“ ptám se.

„Co ti je do toho? Budeš jíst, co uvaříme, a pokud né, tak tu pojdeš,“ řekla Jana. Nechápatě mlčím a zapomínám, co jsem vlastně chtěl udělat. „No co čumíš? Nemáš snad co na práci? Koukej jít makat, ať si to jídlo zasloužíš!!“ zařvala její dcera.

Odpoledne přijel nějaký Nor a každému nám dal jednu láhev nějakého neznámého pití. Já jsem třeba měl divný likér ve flašce od Morgana. Napiju se a bylo to kyselé, ale po promíchání láhve bylo tohle pití pro změnu hořké. Opravdu divné. Ale za ten večer láhev dopiji a světe div se, kupodivu vidím. Další den ráno bylo na programu spuštění mola a příprava lodí. Tento den se ukázalo, že Alfred moc práce nenadělá a že je spíše jako úředník. Ručičky, vy dělat nebudete. Nazýváme to lachtaní syndrom.

Nevadí, je nás tam dost a práce to taky není těžká. Spíše je to o rychlosti. Rychle pustit molo na vodu a ještě rychleji sešroubovat dohromady. Poté lodě na vodu a pěkně přivázat k molu.

Bohužel to nejhorší teprve přišlo. Šéf přišel na úžasnou věc a to, že by se mohly přivázat pneumatiky jako ochrana na molo, aby do toho nevrážely lodě. A do těch pneumatik se pochopitelně musely udělat díry. Kdo jiný než já chudák musím ty díry dělat a ještě k tomu flexou. Těch 20 pneumatik trvalo asi hodinu a padlo na to 10 malých kotoučů

do brusky. A já vypadám jak mouřenín nebo jako kdybych spadl do uhlí. Během této procedury tam šéf pochopitelně nebyl. Zůstávám tam sám s opilým kolegou Jardou. V tu chvíli si přiznávám, že jsem se měl patrně lépe učit. Ale nebyl čas na lítost. Za pár dní měli přijet klienti a ještě byla spousta práce.

Po dvou dnech usilovné práce mi bylo laskavě dovoleno jít na hory. Naštěstí jdu sám, což mám rád. Nemusím se tak nikomu podřizovat. Alfred mi dal trochu kázání před cestou.

„Bronislave, poslouchej mě velice dobře. Jsi tu chvilku a neznáš to tady, takže si vezmeš telefon, na mapě mi ukážeš, kam se zhruba chystáš, a kdyby se cokoliv stalo, tak mi zavoláš a já pro tebe přijedu.“

„Dobrá, šéfe, ale o jedno vás musím zase a znovu poprosit. Přestaňte mi říkat Bronislave, bohatě mi stačí Broňku.“

„Jednou jsi Bronislav a já ti tak budu říkat. Je to pěkné jméno a není na něm nic špatného. A teď si jdi připravit věci, ať máš pak klid.“ Balím si věci, zatímco se ostatní diví, proč já někam jdu, a oni ne.

No na to je jednoduchá odpověď. Protože já jsem za těch pár dní udělal nejvíc práce a dle šéfa jsem si zasloužil ten den volna na horách.

Přes večer si vytyčím jasný, a jak se později ukázalo, i velice sebevědomý cíl, a v sedm ráno vyrážím na túru. Prvních sedm kilometrů bylo po asfaltu vcelku utrpení, ale jak přišlo stoupání na hlavní horu, to bylo ještě horší. Cesta žádná není, takže improvizuji a používám zkratku. Díky ní se mi výlet ztížil o menší horu, na kterou vylézám, abych pak zase lehce slezl dolů a vyrazil na původní trasu. Ale nevádí. Jediné, co mi doslova saje krev, jsou komáři a mouchy. Připadám si jako někde v tropech, protože na jedno plácnutí zabijím

i pět much a dva komáry. Po chvilce to vzdávám a začínám je ignorovat. Během svého výstupu na horu objevuji i hadí kůže a pár kostí ze živočichů. Odpoledne, asi po asi třech hodinách nadávání nad svým rozhodnutím, se mi daří vyškrábat se na první horu. Všechny ty útrapy za to stály. Na jedné straně je náš fjord, všechny ty ostrovy, mosty, dokonce je vidět i náš kemp v lese. Na straně druhé jsou ledem pokryté hory, které ještě v dubnu stále nejsou ani trochu zelené. Fascinující pohled. Lituji, že můj foťák nemá pořádný zoom a objektiv. Ale daří se mi udělat pár ucházejících fotografií. Vyhlášu si 20minutovou pauzu, a protože začíná foukat od zasněžených hor, za nejbližším velkým kamenem vyměňuji kšiltovku za kuklu a čepici. Poté si dávám tatrunku a vyrážím dál. Energie sbalená na cesty to opravdu není, ale nedá se svítit. Můj další cíl je vzdálen pár kilometrů. Chci totiž přejít celý hřeben hor a poté se vrátit zpět. Jenže, osud měl jiné plány. U poslední hory vidím nádherný vodopád. Kdybych tehdy znal canyoning, mohl bych říct, že přesně to provozuji. Při postupu po vodopádu mě začíná sledovat menší uskupení ovcí, které se mi zdají jako poměrně zvědavé, avšak ne agresivní. Přesto si pro sebe říkám: „Pes nebude daleko, a ten tak přívětivý být nemusí.“

Kdybych tenkrát věděl, že Norové vypouštějí na své ohromné pozemky ovce a na zimu se jim samy vrátí, zůstal bych déle. Bohužel tato informace mi byla cizí, a tak následuje rychlý přesun okolo jakési staré chaty směrem k jezeru. Tam se vykoupu a pokračuji dál. Byla to celkem chyba, protože mokré nohy a boty, to není moc dobrá kombinace. Naštěstí už do kempu schází jen devět kilometrů chůze

po asfaltu a v pohorkách. Domů přicházím s nohama na cucky, ale se zážitkem na celý život.

Dostat se do míst, kam vyleze jen velice málo lidí, udělal fotky, které další rok zdobí katalog kempu, pro mě znamená strašně moc.

(Mimochodem, na jejich použití se mě nikdo neptal, ale prostě se tam najednou objevily.)

PRVNÍ NORSKÁ HOSPODA

Jedna z předváděcích lodí na závodech Dračích lodí

Po pár týdnech se smíruji s faktem, že z kempu se dostanu až na konci sezony. Začínám přicházet některým věcem na chuť. Kupříkladu poměrně úspěšně opravuji lodní motory. Uznávám, že mi to ze začátku moc nešlo.

Ale Jarda mi řekl: „Naučíš se všechno. Budeš to dělat při své běžné práci.“

Nic jiného mi nezbylo. A protože Alfred proti tomu neprotestoval, bylo mu téměř vše jedno, přibyla mi další povinnost.

Dále se snažím pochopit, že je zbytečné rozčilovat se nad takovými hloupostmi, jako třeba že někdo nalije vodu do benzínu, aby vyrovnal hladinu a dostal peníze zpět. Nebo když mi každou hodinu volá klient, že mu nejde nastartovat motor, a přitom je to tím, že mu je 80 a prostě nemá sílu to nastartovat. Jedu za ním, i když vím, že za chvíli bude volat znovu.

Jednoho dne mi můj vedoucí oznámil: „Bronislave, příští týden bude o víkendu tradiční závod dračích lodí. Večer v cílové místní hospodě bude bujará zábava.“

„To si nemohu nechat ujít. Pokud dostanu vaše svolení, pojedu, i kdyby kemp hořel, moc se prostě těším.“ K mému štěstí nechtěl jindy velice družný Jarda jít taky. A já byl rád.

Nastal den D, jako správný fešák nahodím koženou bundu, rifle, botasky a hlavně jsem si vzal dostatečný obnos peněz. Abych si to pořádně užil.

Alfred mě ráno odvezl do městečka Otnes, které bylo asi 10 km daleko, a řekl: „Bronislave, tohle si užij a domů nespěchej. Přijedu klidně ve čtyři ráno.“

Úsměv mě přešel ve chvíli, kdy mi u brány oznámili, že vlezne na závody a na večerní tancovačku je 300 NOK. Velmi neochotně platím a vyrážím ihned k výčepu pro místní pivo Dahl. Tam nastává další mírné zděšení, protože půllitr toho, co vypadá jako větrák, stojí 100 NOK. Ale co, jednou jsem tu byl, a tak si to užiju. Jedno si tedy dávám a jdu sledovat závody veslic. Musím říci, že to bylo velice

pěkné. Závod v lodích, ve kterých by se průměrný český rybář neodvážil ani na rybník, probíhal v několika kolech. V prvním kole nastoupilo pět lodí, každá asi s 20 lidmi a jedním chlápem, co křičel instrukce a motivující povely. Kupříkladu takové „zábrat“ bylo velice motivující. Celá tato skupinka doplula k protějším mostu, kde se vyrovnala na pomyslnou startovní lajnu. Nedokáží přesně určit vzdálenost, ale pár set metrů to určitě bylo. Pak se odstartovalo a lodě pluly do přístavu v Otnes, kde byl cíl. Po několikaminutové pauze se jelo druhé kolo. Tam nastoupily tři lodě a celé to probíhalo stejně.

A ve třetím a závěrečném kole svoje zbylé síly poměřily dvě nejrychlejší lodě. Tam už se tedy nejelo tak hbitě. A ono se jim není co divit. Po příjezdu do přístavu jsem očekával nějaké vyhlášení vítězů, což však nenastalo, a všichni se rozprchli pro piva. Já zůstal u jedné z lodiček a fotil si je. Najedou přišel nějaký pán a začal se mě vyptávat, kde bydlím, co dělám a na věci, které ani nevím, co znamenaly. A protože jsem byl po pivu družný, velice špatnou angličtinou jsem se mu pokusil vše popsat. On evidentně moc nerozuměl mně a já jemu asi ještě méně. Na něco se mě zeptal a já se jen usmál a pokýval souhlasně hlavou. Až později si uvědomuji, na co se vlastně ptal. A tak během vteřiny sedím v jedné z veslic a ukázněně tam nastupují další lidé a ujímají se vesel. Náhle si můj nový kamarád sedl na záď a začal něco křičet. A protože se všichni smáli a začali veslovat, tak bylo vše jasné. Právě se stávám závodním veslařem. A protože pán křičel v norštině a já nikdy předtím nevesloval, nemám vůbec tušení, co a jak se dělá. Řídím se tedy dle paní, která sedí u vedlejšího vesla, a snažím se, aby naše tempa byla stejná. Nebyl to